

---

11   **2019_B&W_00097**   **Informatienota Verandering Wet Inburgering en motie Warm Welkom - informeren**

Samenstelling:

Aanwezig:

de heer R. Bats, Burgemeester; de heer B. Harmsma, Wethouder; mevrouw T. Jongman, Wethouder; de heer M. Scheringa, Wethouder; mevrouw T. Bijl; mevrouw J. de Groot, Secretaris

---

Informatienota

Inleiding

In 2017 heeft de gemeenteraad een motie Warm Welkom ingediend, waarin staat dat Steenwijkerland voor nieuwkomers een Warm Welkom Gemeente wil zijn. Dat betekent onder andere:

- dat nieuwkomers goede maatschappelijke begeleiding krijgen
- dat de gemeente verantwoordelijk is voor een goede maatschappelijke begeleiding van nieuwkomers en daarbij andere partijen en vrijwilligers kan inschakelen
- dat vrijwilligers voldoende ondersteuning krijgen om hun werk goed te doen
- dat de gemeente meer de regie neemt op huisvesting, integratie, inburgering, taalonderwijs en participatie van nieuwkomers en dat hiervoor een samenhangend plan van aanpak wordt gemaakt
- dat de gemeente verantwoordelijk is voor het in kaart brengen van knelpunten en het, samen met betrokken partijen, aandragen en uitvoeren van oplossingen
- dat het college de raad minimaal eenmaal per jaar via een informatienota informeert over de stand van zaken en de uitvoering.

Kernboodschap

Wat is er al gedaan en gebeurt er al?

Er is het afgelopen jaar vooral ingezet op een goede positionering van Vluchtelingenwerk in onze gemeente. Dit betekent dat er veel energie is gestoken in lopende proceszaken en daar meer regie op genomen is:

- verbeteren van werkprocessen, met diverse partijen (denk aan Vluchtelingenwerk, IGSD, woningcorporaties, Sociaal Werk De Kop);
- een nieuwe invulling geven aan het Participatie Verklarings Traject (PVT): door middel van workshops een uitgebreidere uitleg over de grondbeginselen en waarden in Nederland. Daarnaast is dit uitgebreid met een workshop om de deelnemers kennis te laten maken met onze gemeente en de daarin voor hen direct relevante partijen. Ook is in combinatie met de GGD extra aandacht besteed op het vlak van gezondheid en kennis van de Nederlandse zorgstructuur;

- Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen (AMV) die 18 werden vanuit een woonopvanglocatie naar zelfstandig wonen helpen, met extra begeleiding om ze te helpen in hun weg naar zelfredzaamheid;
- projecten stimuleren, onder regie van de IGSD, die statushouders beter toe leiden naar werk. Bijvoorbeeld 'Pop up your talent', 'Empowerment voor vrouwen (WWIN)', 'Bouwmeesters' (waar vakgericht taalondersteuning geboden werd), 'Toeleiding naar werken in de zorg/gastvrouwschap';
- structureel kwartaalgesprekken over huisvesting met woningcorporaties, COA, IGSD, provincie en Vluchtelingenwerk (incl. protocol huisvesting en protocol huisvesting ex-AMV'ers);
- evaluatie van de maatschappelijke begeleiding, ook met de vrijwilligers, door Vluchtelingenwerk met een mogelijkheid tot uitbreiding. Hierin zien we dat het aantal vrijwilligers bij Vluchtelingenwerk is toegenomen en de kwaliteit van dienstverlening verbeterd is.

Het bovenstaande maakt ook dat met deze inzet het grootste gedeelte van de motie verwezenlijkt is. Dit zijn echter allemaal werkprocessen die een voortdurende coördinatie, regie en goede samenwerking met betrokken partijen vragen: dit is een ongoing proces.

In de informatienota van 17 april 2018 bent u op de hoogte gebracht van de nodige veranderingen die, na het indienen van de motie Warm Welkom, hebben plaats gevonden. Ook werd daar uw vraag om een samenhangend plan van aanpak aangestipt. Er is voor gekozen om allereerst in te zetten op het goed in stelling brengen van Vluchtelingenwerk in onze gemeente en haar samenwerking met andere betrokken partijen te bevorderen. Dit heeft een heel aantal van de knelpunten waarover u spreekt weggenomen, als ook de kwaliteit van maatschappelijke begeleiding bevordert. Om die reden is het maken van een plan van aanpak ondergeschikt geraakt aan het allereerst bevorderen van lopende werkprocessen en afspraken. We zien dat de grotere regierol van de gemeente de samenhang tussen de verschillende aspecten van integratie bevordert.

Op 2 juli 2018 heeft minister Koolmees van Sociale Zaken en Werkgelegenheid een kamerbrief verstuurd met daarin zijn plannen, in hoofdlijnen, voor de verandering van de Wet Inburgering. Aangezien daarin grote veranderingen worden geschetst, met name in de rol van de gemeente, is ons voorstel om aan de slag te gaan met deze veranderingen en niet met een plan van aanpak. Dit om te voorkomen dat er nu andere systemen worden ingericht, die binnen nu en een jaar weer kunnen veranderen. Wij zijn van mening op deze wijze invulling gegeven te hebben aan de motie Warm Welkom Gemeente.

Een belangrijk onderdeel van de veranderopgave voor de Wet Inburgering zal wel zijn om te kijken welke acties nu al in gang kunnen worden gezet. Wat deze veranderingen voor de huidige groep inburgeraars zal betekenen wordt hierin meegenomen. Hieronder wordt uitleg gegeven over de hoofdlijnen van de veranderingen in de Wet Inburgering. Over de Steenwijkerlandse invulling van deze verandering zullen wij u, tegen het einde van 2019, met een informatienota op de hoogte houden.

Verandering Wet Inburgering

Vanaf 1 januari 2021 verandert de Wet Inburgering, waarbij de verantwoordelijkheid weer bij de gemeente komt te liggen. Deze verantwoordelijkheid ligt nu bij de inburgeraar zelf. De concrete invulling van de veranderingen moeten in 2019 vorm krijgen. De grote lijnen zijn echter al bekend en maken het mogelijk om alvast te verkennen wat ons te wachten staat en welke voorbereidingen al getroffen kunnen worden. Op 15 februari heeft minister Koolmees per kamerbrief een tussenstand van de veranderopgave inburgering gepubliceerd. De informatie hieruit is ook opgenomen in dit stuk.

Wat gaat er veranderen?

Inburgeringslessen

- Gemeente wordt verantwoordelijk voor de inburgeringslessen
- Reguliere taaleis gaat omhoog van A2-niveau naar B1-niveau
- Er komen 3 inburgeringsstromen:
  - B1-route (reguliere route)
  - Onderwijsroute: Zo snel mogelijk in laten stromen in regulier onderwijs. Het doel is het behalen van een Nederlands diploma, dit geeft de meeste kans op duurzaam werk. Dit wordt mogelijk voor iedereen onder de 30 jaar. Een derde van de nieuwkomers valt in deze leeftijdscategorie.
  - 'Zelfstandig met taal'-route (Z-route). Praktische route, voor wie B1-, of Onderwijsroute geen optie is. Wat heeft men nodig op het gebied van taal + kennis van Nederland om in ieder geval zelfredzaam te zijn.
- Nu kunnen inburgeraars ontheffing krijgen (waardoor ze niet meer inburgeringsplichtig zijn), vanwege bijvoorbeeld persoonlijke/medische omstandigheden. In de meeste gevallen kan dit vanaf 1 januari 2021 niet meer, deze mensen kunnen dan namelijk de Z-route volgen.
- Het huidige leenstelsel, waarbij de inburgeraar geld leent van het DUO voor zijn/haar inburgering, wordt afgeschaft. Dit betekent dat de gemeente inburgeringslessen in gaat kopen.

Brede intake en PIP

De intake wordt straks breder, wat wil zeggen dat er op meer leefgebieden uitgevraagd wordt (gezondheid/ geestelijk welbevinden/ gezin/ etc.). De kerngedachte hierbij is dat duidelijk in beeld is welke factoren van invloed zijn op iemands mogelijkheden en kwaliteiten om te participeren in onze samenleving. De concrete uitwerking van de intake (screeningsinstrumenten, vragenlijsten, duur etc.) is nog onbekend en wordt komend voorjaar door het ministerie van SZW vorm gegeven.

Uit de brede intake volgt een Plan Inburgering en Participatie (PIP). Dit wordt een document waarin staat op welke wijze de inburgeraar tot een goede inburgering gaat komen, maar ook hoe andere aspecten van de integratie en participatie bereikt kunnen worden. Hierin staat daarnaast welke wederzijdse verplichtingen er zijn, voor zowel de inburgeraar als de gemeente. U kunt hierbij denken aan een inspanningsverplichting met mogelijk boetes wanneer hier niet aan voldaan wordt. De concrete uitwerking van het PIP wordt door minister Koolmees in een later stadium bekend gemaakt.

Financieel

De gemeente moet de statushouder straks in de eerste zes maanden financieel ontzorgen. Dit houdt in dat de vaste lasten (huur/verzekering etc.) door de gemeente worden betaald en de statushouder het restant overhoudt als leefgeld. Na de periode van zes maanden bestaat de mogelijkheid om deze periode per individu te verlengen (maatwerk).

In de kamerbrief d.d. 15 februari 2019 heeft minister Koolmees ook aangekondigd dat er voor 2019 en 2020 twee keer € 20 miljoen beschikbaar wordt gesteld. Deze middelen zijn onder meer bestemd voor een grotere inzet op activiteiten ter bevordering van de taalverwerving en een soepele overgang naar de nieuwe Wet Inburgering. De inzet van deze middelen en de resultaten daarvan zullen wij aan u verantwoorden.

Vervolg

Met een pilot is een regionale verkenning, met externe adviseurs, gestart over de nieuwe Wet Inburgering. Steenwijkerland heeft een actieve rol hierin. De pilot is inmiddels omgezet in een reguliere regionale samenwerking. Hier wordt met name gekeken wat er, op basis van de plannen van

minister Koolmees, minimaal nodig is om voor een goede inburgering (en integratie) te zorgen. Daarbij wordt ook gekeken welke onderdelen regionaal of lokaal opgepakt moeten worden.

Op het moment zijn alleen de hoofdlijnen van de wetsverandering bekend. Door nu al, op lokaal en regionaal niveau, te verkennen hoe wij hier invulling aan willen geven blijven we proactief. In afstemming met lokale- en regionale partijen, ondersteund door externe experts op dit onderwerp, kijken we wat de beste vorm is voor de nieuwe Wet Inburgering. Wanneer het Wetsconcept dan zichtbaar wordt, zijn we wendbaarder om aanpassingen te doen dan wanneer we een afwachtende houding aannemen. Daarbij kan een tijdsplan opgenomen worden, waar inzichtelijk is welke stappen al voor de ingangsdatum van de nieuwe wet toegepast kunnen worden.

Consequenties voor de gemeente

Bij ingang van de nieuwe Wet Inburgering wordt de gemeente verantwoordelijk voor de inburgering van statushouders.

Communicatie

Wij houden u per informatienota op de hoogte van de geplande wetswijziging en de Steenwijkerlandse invulling die hieraan gegeven zal worden. U ontvangt in ieder geval in het vierde kwartaal van 2019 een informatienota.

Vervolg

- Zie communicatie.
- Daarnaast wordt geëvalueerd of een uitbreiding van het takenpakket van Vluchtelingenwerk kan zorgen voor een efficiëntere maatschappelijke begeleiding en de integratie van statushouders in onze gemeente kan bevorderen.

Besluit

Beslispunt 1

Het college besluit de informatienota vast te stellen en aan de gemeenteraad te verzenden.

Bijlagen

---

1. MOTIE warm welkom gemeente.pdf

MOTIE: Steenwijkerland Warm Welkom Gemeente.

De raad van de gemeente Steenwijkerland, in vergadering bijeen op 30 mei 2017, constateert dat:

- er een structureel tekort is aan vrijwilligers bij het Bureau Integratie Nieuwkomers;
- mede daardoor de maatschappelijke begeleiding van nieuwkomers in Steenwijkerland te wensen overlaat;
- dit een risico is voor een goede integratie en participatie van nieuwkomers
- het College de verantwoordelijkheid voor de maatschappelijke begeleiding van nieuwkomers te lang alleen heeft neergelegd bij het Bureau Integratie Nieuwkomers en onvoldoende urgentie heeft getoond in het zoeken naar oplossingen;
- er door de gemeente onvoldoende regie is gevoerd en er daardoor te weinig samenhang is tussen bijvoorbeeld de huisvesting, integratie, inburgering, taalonderwijs en participatie van nieuwkomers.

Spreekt uit:

- dat Steenwijkerland voor nieuwkomers een **Warm Welkom Gemeente** wil zijn. Dat betekent onder andere:
  - Dat nieuwkomers goede maatschappelijke begeleiding krijgen.
  - Dat de gemeente verantwoordelijk is voor een goede maatschappelijke begeleiding van nieuwkomers en daarbij andere partijen en vrijwilligers kan inschakelen;
  - Dat vrijwilligers voldoende ondersteuning krijgen om hun werk goed te kunnen uitvoeren
  - dat de gemeente meer de regie neemt op huisvesting, integratie, inburgering, taalonderwijs en participatie van nieuwkomers en dat hiervoor een samenhangend plan van aanpak wordt gemaakt;
  - dat de gemeente verantwoordelijk is voor het in kaart brengen van knelpunten en het, samen met betrokken partijen, aandragen en uitvoeren van oplossingen;
  - dat het College de raad minimaal eenmaal per jaar via een raadsbrief informeert over de stand van zaken en de uitvoering;

en gaat over tot de orde van de dag.

Marcel Scheringa, ChristenUnie; Femedith Kersjes, CDA; Antje Doorenspleet, BGL; Theo Versteegh, D66, Trijn Jongman, PvdA; Jacqueline Willemsen, CPB

